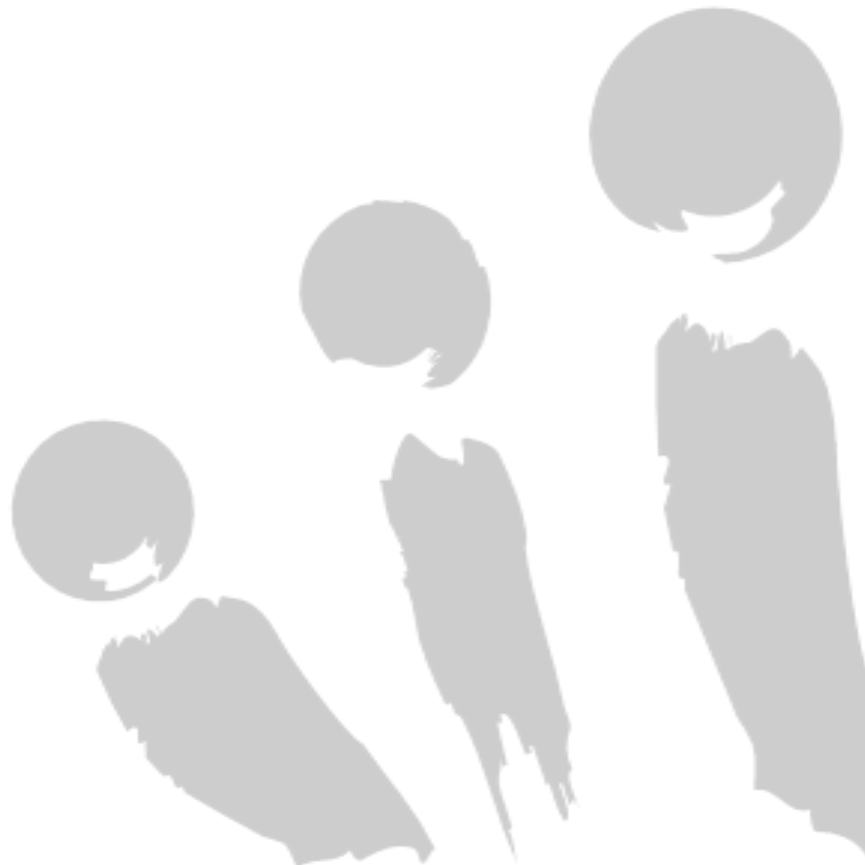

Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja
terveyspalvelukuntayhtymä

Kuntouttavan päivätoiminnan toimintaperiaatteet ja myön- tämisperusteet

<Laura Sallila 2020>

1 Johdanto.....	3
2 Kuntouttavan päivätoiminnan tarkoitus ja tavoitteet	4
3 Kuntouttavan päivätoiminnan asiakas.....	4
4 Asiakkaan palvelupolku.....	5
4.1 Päivätoimintaan hakeminen	5
4.2 Päivätoiminnan asiakkuus	6
5 Päivätoiminnan sisältö	6
6 Kuntouttava asiakassuunnitelma.....	8
7 Toimintakyvyn arviointi.....	9
8 Asiakasmaksut.....	9
9 Kuljetus.....	10
10 Yhteistyö, tiedonkulku ja kirjaaminen	10
11 Asiakkaan osallisuus.....	11
12 Yhteystiedot	11

1 Johdanto

Ikääntyneiden kuntouttavaa päivätoimintaa järjestetään Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveyspalvelukuntayhtymä Soiten toimintana. Kuntouttava päivätoiminta on osa ikääntyneille tarkoitettuja tukipalveluita. Päivätoiminta tukee omalta osaltaan asiakkaan kotona selviytymistä, osallisuutta ja toimintakykyä. Tavoitteena on, että asiakas voi asua turvallisesti omassa kodissaan tukipalveluiden ja kotihoidon turvin niin pitkään kuin se inhimillisesti ja resurssien mukaan on mahdollista. Kuntouttavaa päivätoimintaa tuotetaan yhdenvertaisuusperiaatteen mukaan laadukkaasti ja asiakkaan itsemääräämisoikeutta kunnioittaen.

Toimintaa ohjaavia säädöksiä ovat:

- sosiaalihuoltolaki (1301/2014)
- laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012)
- laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)
- laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992)

Hoidon ja hoivan toimialueen toiminta perustuu normien lisäksi laatusuositukseen hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi (STM julkaisuja 2017:6), ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelmaan sekä kansalliseen muistiohjelmaan (STM julkaisuja 2012:10).

Ikääntyneiden kuntouttavaa päivätoimintaa järjestetään Kokkolassa sekä kuntayhtymään kuuluvissa maakunnissa seudullisin resurssein. Ikääntyneiden kuntouttavan päivätoiminnan toimintaperiaatteet ja asiakaskriteerit sekä asiakasmaksut hyväksytään kuntayhtymän hallituksessa.

2 Kuntouttavan päivätoiminnan tarkoitus ja tavoitteet

Ikääntyneiden kuntouttava päivätoiminta on osa ikääntyneille tarkoitettuja tukipalveluita. Päivätoiminta on ennaltaehkäisevää ja toimintakykyä tukevaa toimintaa, joka on tarkoitettu kotona asuville ikääntyneille.

Päivätoiminnan tarkoituksena on tukea ikääntyneiden hyvinvointia, osallisuutta sekä edistää sosiaalista kanssakäymistä. Kuntouttavan päivätoiminnan tarkoituksena on vaikuttaa positiivisesti asiakkaan toimintakykyyn ja elämänlaatuun. Kuntouttavan päivätoiminnan toiminta perustuu asiakkaan omien voimavarojen arvostamiseen ja aktivoivaan työotteeseen.

Päivätoiminnan tavoitteena on ylläpitää, kehittää ja tukea kotona asuvan ikääntyneen henkilön psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista toimintakykyä. Kuntouttavan päivätoiminnan tavoitteena on omalta osaltaan tukea ikääntyneiden asiakkaiden kotona asumista ja itsenäistä tai tuettua selviytymistä sekä tukea omaishoitajien jaksamista.

Toimintaa ohjaavia arvoja ovat asiakaslähtöisyys, arvostava kohtaaminen, avoimuus, yhdenvertaisuus, osallisuus, vapaaehtoisuus ja vastuullisuus. Palvelu tuotetaan yhdenvertaisuusperiaatteen mukaan laadukkaasti ja asiakkaan itsemääräämisoikeutta kunnioittaen.

3 Kuntouttavan päivätoiminnan asiakas

Ikääntyneiden kuntouttavan päivätoiminnan asiakkaita ovat kotona asuvat ikääntyneet sekä tukea tarvitsevat henkilöt, joiden fyysinen, psyykinen, kognitiivinen ja sosiaalinen toimintakyky on alentunut tai on vaarassa alentua.

Kuntouttavalla päivätoiminnalla tuetaan ikääntyneen asiakkaan sekä omaishoitajan hoitaman asiakkaan turvallista kotona asumista. Päivätoiminnan avulla tuetaan myös omaishoitajien jaksamista tarjoamalla mahdollisuutta lepoon ja virkistymiseen.

Kuntouttavan päivätoiminnan asiakkaita ovat:

- kotona asuvat ikääntyneet
- tukea tarvitsevat henkilöt, joilla on erilaisia toimintakyvyn rajoitteita tai toimintakyky on vaarassa alentua
- muistisairaat henkilöt
- omaishoidettavat henkilöt

Koska päivätoiminnan kohderyhmänä ovat omassa kodissaan asuvat ikäihmiset, ei palvelua myönnetä tehostetussa palveluasumisessa asuville ikääntyneille.

4 Asiakkaan palvelupolku

4.1 Päivätoimintaan hakeminen

Päivätoiminnan asiakkaaksi haetaan kirjallisella hakulomakkeella. Päivätoiminnan hakulomake on saatavilla Soiten nettisivuilta www.soite.fi. Hakemus ikääntyneiden kuntouttavaan päivätoimintaan löytyy [Lomakkeet](#)-sivulta sosiaalipalveluiden lomakkeista. Hakemuksen saa myös asiakasohjauksen ja avopalveluiden palveluohjaajilta sekä päivätoiminnoista. Päivätoimintahakemuksen voi täyttää joko itse, omainen tai muu asiakasta hoitava taho yhteistyössä asiakkaan kanssa.

Hakemus ohjataan Asiakasohjauksen ja avopalveluiden palveluesimiehen käsiteltäväksi. Hakulomakkeesta löytyy osoitetiedot hakemuksen lähettämistä varten. Mikäli päivätoimintaryhmissä ei ole heti tilaa uudelle asiakkaalle, jää asiakas odottamaan vapautuvaa paikkaa. Kun päivätoiminnassa on tarjota paikka asiakkaalle, ottaa päivätoiminnan henkilöstö yhteyttä hakulomakkeessa esitettyyn yhteyshenkilöön, jolloin voidaan sopia myös asiakkaan tutustumiskäynnistä päivätoimintaan.

Tutustumiskäynnin perusteella päädytään asiakkaan kanssa yhdessä hänen tarpeisiinsa ja toiveisiinsa sopivaan ryhmään. Tämän jälkeen palveluesimies tekee palvelupäätöksen päivätoiminnan myöntämisestä.

4.2 Päivätoiminnan asiakkuus

Kuntouttava päivätoiminta myönnetään asiakkaalle toistaiseksi voimassa olevana palveluna. Kuntouttava päivätoiminta on säännöllistä ja tavoitteellista toimintaa ikääntyneen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Toimintaan osallistutaan pääsääntöisesti kerran viikossa, asiakkaan yksilöllinen palvelun tarve kirjataan kuntouttavaan asiakassuunnitelmaan.

Mikäli päivätoiminnan asiakas ei pääse osallistumaan päivätoimintaan sovittuna päivänä, on poisolosta syytä ilmoittaa päivätoimintaan sekä mahdollisille kyyditsijöille mahdollisimman pian.

Ikääntyneiden kuntouttava päivätoiminta voi päättyä

-asiakkaan niin halutessa

-asiakkaan siirryttyä asumaan ikääntyneiden asumispalveluihin tai ympärivuorokautiseen hoitoon

-asiakkuus päättyy, mikäli asiakkaalla on **neljä (4)** peräkkäistä peruuttamatonta päivätoimintapäivää, joita ei ole ennalta ilmoitettu henkilökunnalle eikä asiakkaan jatkoista ole sovittu päivätoiminnan kanssa. Asiakasta aina tiedotetaan/asiakkaan omaiseen tai läheiseen ollaan yhteydessä asiasta.

5 Päivätoiminnan sisältö

Päivätoiminta on avoinna arkisin klo 9-15 välisenä aikana. Päivätoiminnan ohjelma rakentuu ammatilliseen, kuntouttavaan ohjattuun toimintaan ja yhdessäoloon. Kuntouttava päivätoiminta tar-

joaa huumoria, mielekkyyttä, arvokkuutta sekä onnistumisen ja merkityksellisyyden kokemuksia iäkkäiden arkeen.

Kuntouttava päivätoiminta tarjoaa monipuolista ryhmätoimintaa, joka vastaa asiakkaiden fyysisiin, psyykkisiin ja sosiaalisiin tarpeisiin. Kuntouttava päivätoiminta tukee ikääntyneen kanssakäymistä muiden saman ikäisten kanssa ja ehkäisee ikääntyneen syrjäytymistä. Toiminnassa korostuu vertaistuen merkitys, sillä sosiaaliset toiminnot ja kanssakäyminen edistävät psyykkistä hyvinvointia.

Kuntouttavan päivätoiminnan ohjelmaan kuuluu muun muassa liikuntaa ulkoilun ja jumpan muodossa, arjen toimintojen ylläpitämistä sekä muistikuntoutusta erilaisten harjoitteiden avulla, leipomista, yhteislauluja, muistelua, kädentaitoja, retkeilyä, keskustelua ajankohtaisista asioista jne. Päivätoiminnassa vierailee usein myös erilaisia vapaaehtoisia vierailijoita. Asiakkaalla on myös mahdollisuus päivittäiseen lepoon päivätoimintapäivän aikana.

Päivän ohjelma suunnitellaan ja mukautetaan kunkin ryhmän tarpeiden mukaan. Toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan asiakkaiden tarpeet ja toiveet, kalenterivuosi sekä erilaiset juhlapyhät ja teemat. Osallistuminen erilaisiin toimintoihin on kuitenkin aina vapaaehtoista.

Päivätoimintapäivän aikana asiakkaille tarjotaan aamupala, lounas ja päiväkahvi. Puolipäiväisesti osallistuville asiakkaille tarjotaan aamupala ja lounas tai lounas ja päiväkahvi. Ruokailussa huomioidaan iäkkäiden ravitsemuksesta annetut suositukset sekä asiakkaiden ruokailutottumukset. Eri-tyisruokavalio järjestetään niitä tarvitseville asiakkaille. Päivätoiminnan ohjaajat seuraavat asiakkaiden ruokailua ja ravitsemusta päivätoimintapäivän aikana. Ikääntyneitä asiakkaita neuvotaan ruokailuun sekä aterioihin liittyvissä asioissa.

Päivätoiminnan asiakkaiden hyvinvoinnista huolehtivat vanhustyön ammattilaiset. Kuntouttavassa päivätoiminnassa huolehditaan asiakkaan yleisvoiminnan seurannasta. Päivätoimintaan sisältyy tarvittaessa myös yksilöllistä apua ja hoivaa päivittäisissä toiminnoissa asiakkaan toimintakykyä tukevien kuntouttavan asiakassuunnitelman mukaisesti.

Kuntouttavassa päivätoiminnassa asiakkaan kuntoutus sekä hoito ja huolenpito toteutetaan kuntouttavalla työotteella huomioiden asiakkaan omat jäljellä olevat voimavarat. Osallistavaa hoitotyötä toteutetaan kannustamalla asiakasta omatoimisuuteen kaikissa päivittäisissä toiminnoissaan, mm. liikkumiseen, pukeutumiseen, ravitsemukseen ja hygieniaan liittyen.

Päivätoiminnassa ei jaeta asiakkaiden lääkkeitä, vaan päivätoiminnan asiakkailla on mahdolliset päivätoiminnan aikana otettavat lääkkeet mukanaan. Päivätoiminnan henkilöstö huolehtii tarvittaessa asiakkaan lääkkeiden ottamisesta.

Päivätoimintaan voi ottaa halutessaan mukaan omat sisäjalkineet ja mukavat vaatteet ylle sekä tarvittaessa myös vaihtovaatteet ja henkilökohtaiset hygieniasuojat kuten vaipat. Päivätoiminnassa ulkoillaan asiakkaiden kanssa niin kesäisin kuin talvisin, joten säänmukainen ulkovaatetus on suotavaa.

6 Kuntouttava asiakassuunnitelma

Kuntouttava päivätoiminta on tavoitteellista toimintaa. Annettava palvelu perustuu yksilölliseen, voimavaralähtöiseen kuntouttavaan asiakassuunnitelmaan asiakkaan tarpeiden mukaisesti. Kuntouttava asiakassuunnitelma laaditaan yhteistyössä asiakkaan ja päivätoiminnan henkilöstön kanssa. Mahdollisesti myös omainen tai asiakasta hoitava muu taho voivat osallistua kuntouttavan asiakassuunnitelman laadintaan. Kuntouttava asiakassuunnitelma laaditaan asiakkaalle hänen aloitettuaan päivätoiminnassa. Kuntouttava asiakassuunnitelma päivitetään kerran vuodessa tai tarvittaessa asiakkaan tilanteen muuttuessa. Kuntouttava asiakassuunnitelma laaditaan sähköisesti asiakkaan asiakirjatietoihin Lifecare -potilastietojärjestelmään.

Kuntouttavan päivätoiminnan tavoitteena on edistää ja tukea asiakkaan toimintakykyä. Toiminta kuntouttavassa päivätoiminnassa on asiakaslähtöistä ja kotona asumista tukevaa. Asiakkaalle laadittavaan kuntouttavaan asiakassuunnitelmana kirjataan asiakkaan omat voimavarat, tarpeet, toi-

veet ja tavoitteet sekä keinot, miten asiakkaan toimintakykyä päivätoiminnassa tuetaan. Kuntouttava asiakassuunnitelma perustuu asiakkaan omiin toiveisiin ja hänelle tehdyn toimintakyvyn arvioinnin tuloksiin.

7 Toimintakyvyn arviointi

Toimintakyvyn arviointi on perusta asiakkaiden toimintakyvyn tukemiselle ja ylläpidolle. Kuntouttavassa päivätoiminnassa asiakkaan toimintakykyä ja toimintakyvyssä tapahtuneita muutoksia arvioidaan säännöllisesti havainnoimalla ja haastattelemalla sekä ikääntyneille ja päivätoimintaan soveltuvien mittarein (fyysisen suorituskyvyn testi, psyykkisen hyvinvoinnin mittari, RAI Screener -arviointi).

Asiakkaan toimintakykyä sekä kuntouttavaa toimintaa koskevien tavoitteiden toteutumista arvioidaan vähintään kerran vuodessa tai asiakkaan toimintakyvyn muuttuessa. Arviointia toteutetaan yhdessä asiakkaan sekä tarvittaessa läheisen tai asiakasta hoitavan muun tahon kanssa.

Arvioinnissa tuodaan näkyväksi asiakkaan kokema hyöty päivätoiminnasta ja toiminnan vaikuttavuus asiakkaan omiin tavoitteisiin nähden. Toimintakyvyn mittareiden käytöstä saatua tietoa voidaan käyttää hyödyksi niin toiminnan suunnittelussa kuin yksilöllisten tavoitteiden asettelussa sekä näiden avulla voidaan pohtia keinoja tavoitteisiin pääsemiseksi.

8 Asiakasmaksut

Asiakkaalta peritään päivätoiminnasta lakisääteinen asiakasmaksu. Palvelusta tehdään asiakkaalle palvelupäätös. Asiakkailta perittävä maksu määräytyy asiakasmaksulain ja -asetuksen mukaisesti: [Soite Asiakas- ja potilasmaksuhinnasto 2021](#). Asiakashinnaston mukainen asiakasmaksu peritään toteutuneiden päivätoimintakertojen mukaisesti.

Perittävään asiakasmaksuun sisältyy päivän aikana tarjotut ateriat sekä ryhmämuotoinen kuntoutus ja ohjelma. Kokopäiväiseen päivätoimintapäivään (6 h) sisältyy aamupala, lounas ja päiväkahvi. Puolipäiväiseen päivätoimintapäivään (4 h) sisältyy aamupala ja lounas tai lounas ja päiväkahvi.

9 Kuljetus

Asiakas tai asiakasta hoitava taho järjestävät kuljetuksen päivätoimintaan. Asiakkaalle voidaan myöntää päivätoimintaa varten sosiaalihuoltolain mukaista kuljetuspalvelua ([Soiten matkapalvelukeskus](#)), jolloin asiakas maksaa matkasta julkisen liikenteen taksan mukaisen omavastuuosuuden.

10 Yhteistyö, tiedonkulku ja kirjaaminen

Kuntouttavan päivätoiminnan toiminta on luottamuksellista ja henkilöstöä sitoo vaitiolovelvollisuus. Kuntouttavan päivätoiminnan henkilöstöön kuuluu sosiaali- ja terveysalan ammattilaisia, jotka työskentelevät moniammatillisessa yhteistyössä muiden sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijoiden kanssa. Yhteistyö ja tiedonkulu asiakkaan palvelukokonaisuuteen kuuluvien muiden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelunantajien kanssa on osa palvelun toimenkuvaa. Asiakkaan kuntoutuksessa ja hoidossa toteutetaan moniammatillista yhteistyötä yksilöllisten tarpeiden mukaan.

Jokaisesta asiakkaan päivätoimintakäynnistä, päivän kulusta ja asiakkaan voinnista kirjataan asiakkaan asiakirjoihin alueelliseen potilastietojärjestelmään (Lifecare). Kirjaamisen sisältö on asiakkaan tilaa kuvailevaa sekä arvioivaa suhteessa kuntouttavaan asiakassuunnitelmaan kirjattuihin tavoitteisiin. Kuntouttavan asiakassuunnitelman toteutumista seurataan asiakas- ja potilastietojärjestelmään tehtävillä kirjauksilla.

11 Asiakkaan osallisuus

Kuntouttavan päivätoiminnan asiakkaat ja heidän läheisensä voivat osallistua palvelun kehittämiseen antamalla palautetta toiminnasta. Päivätoiminnan asiakkaiden ja heidän läheistensä huomiointi on olennainen osa palvelun sisällön, laadun, asiakasturvallisuuden ja omavalvonnan kehittämistä.

Soitella on käytössä sähköinen palautejärjestelmä, jonka avulla käsitellään ja tilastoidaan kaikki saatu palaute. Asiakas/omainen voi antaa palautetta soite.fi sivuston kautta suoraan palautejärjestelmään. Kirjallinen asiakaspalaute voidaan antaa asiakkaalle tai omaiselle, jonka asiakas voi postittaa tai toimittaa päivätoiminnan palveluesimiehelle. Kirjallinen asiakaspalaute voi olla myös toimintayksikölle osoitettu vapaamuotoinen kirje tai suullinen palaute. Kerran vuodessa Soiten toimintayksiköissä järjestetään asiakaspalauteviikot, jolloin asiakaspalautetta kerätään tehostetusti.

Palvelun laatua ja asiakastyytyväisyyttä seurataan jatkuvasti asiakkailta ja heidän läheisiltään saadun palautteen perusteella. Sekä kirjallisesti kuin suullisesti saatua palautetta hyödynnetään palvelun ja toiminnan sisällön suunnittelussa ja kehittämisessä sekä palveluiden laadun parantamisessa.

12 Yhteystiedot

Kokkolan päivätoiminta, palvelu- ja toimintakeskus Tervakartano:

Marjalan ryhmä: puh. xxx

Mikkolan ryhmä: puh. xxx

Maakunnat:

Toholampi, Jussin Pirtti

Kälviä, palvelukeskus Leporanta

Lohtaja, Kurkikartano

Ullava, Korven Vesan Talo

Kannus, palvelukeskus Puistola

puh. xxx

Kruunupyy, Herbertshus

Alaveteli, Terveysasema

Teerijärvi, Hästbacka huset

puh. xxx

Palveluesimies Asiakasohjaus ja avopalvelut: puh. xxx

Lisätietoja:

<https://soite.fi/paivatoiminta>

https://soite.fi/asiakasohjaus_ja_avopalvelut

Toimintaohje on laadittu osana opinnäytetyötä yhteistyössä Centria ammattikorkeakoulun kanssa. Toimintaohje on hyväksytty Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveyspalvelukuntayhtymä Soiten hallituksessa 18.05.2020.